

O GLAZBENO-TEORIJSKOM DJELU *MUSICA* JUANA CARAMUELA

Na međunarodnom simpoziju »Juan Caramuel — divote vjerojatnoga« održanom 29., 30. i 31. listopada 1982. u Vigevanu, u gradu kojemu je Caramuel ostavio brojne rukopise, mnogo godina i — pred tri stotine ljetâ — umorne kosti, govorio sam, među ostalim, o Caramuelovu autografu »Musica« koji sam otkrio. Djelo ima devet knjiga na više od 500 stranica, i želi biti suma glazbenog znanja. Odlikuje se izvornošću i smjelošću. Beskrajna je šteta što ova, kako je djelo sam Caramuel nazvao, »Encharmonica Encyclopaedia« nije bilo objavljeno da stane uz bok znamenitih glazbeno-teorijskih djela baroka. Juan Caramuel u djelu na nekoliko mjesta govori i o Jurju Križaniću, stavlja ga uz bok najvećih glazbeno-teorijskih imena svog vremena, uz A. Kirchera, M. Mersennea i Renée Descartesa. O Caramuelovoj podjeli ljestvice govorio je rimski muzikolog Patrizio Barbieri. Monografija »Juan Caramuel« iz pera Pietra Bellazzija, koja je u otmjenu izdanju izašla prilikom simpozija, donosi jedno cijelo poglavlje o Caramuelu i Križaniću te o otkrivenom Caramuelovu autografu »Musica«. Predložio sam da se dijelom izda Caramuelov rukopis »Musica«.

Ivan GOLUB

BIO JE TO NEZABORAVAN SUSRET

U razgovoru s novinarom Allegrijem vodeći svjetski tenor LUCIANO PAVAROTTI govori o sebi, o stanju operne umjetnosti, o polemikama koje vodi i koje se vode oko njega i o svojim projektima. Iz tog dugog razgovora sljedeća Pavarottijeva izjava mogla bi biti zanimljiva čitateljima *Svete Cecilije*.

Novinar: »Upoznao si tolike kraljeve, prinčeve, predsjednike; koja je osoba od svih koje si do sada susreo na tebe ostavila najdublji dojam?«

Pavarotti: »Svakako, Papa Wojtyła. Za vrijeme njegova putovanja po Americi bio sam izabran da otpjevam *Ave Maria* u katedrali u Chicagu. Bio je to najzujbudljiviji čas u mome životu. Rekli su mi da će Papa čim uđe u crkvu izreći jednu kratku molitvu i zatim sjesti, a ja bih onda trebao početi s pjesmom. Bio sam tek koji korak udaljen od njega. Promatrao sam ga, pratio mu svaki pokret i bio duboko dirnut izrazom njegova lica. Na koncu molitve, kada se uputio k sjedalu, osjetio sam da mi se noge tresu. Ne toliko zbog toga što sam trebao nastupiti pred velikim mnoštvom i pred milijunima televizijskih gledalaca, — navikao sam na to, nego zato što sam u onom trenutku bio svjestan da je moj glas bio molitva i Papina i svih onih milijuna. Nikada kao u onom momentu nisam razmišljao o riječima molitve-pjesme *Ave Maria*. Pjevao sam sa suzama u očima i drhtećim glasom. Na koncu sam imao sreću pristupiti Papi; bio je to nezaboravni susret.«

Novinar: »Da li si vjernik?«

Pavarotti: »Ja sam katolik. Držim da čovjek ne može živjeti bez vjere. Međutim, pun sam sumnja i tako bi mi bilo drago kad bih imao vremena opširno razgovarati s ljudima velike vjere, kao što je Papa Wojtyła, da razjasnim neke nesigurnosti i nejasnoće.«

Novinar: »Gotovo nitko ne govori o tvojim dobrotvornim koncertima, a njih je sve više?«

Pavarotti: »Bolje da je tako. Dobra djela treba raditi diskretno, bez velika pričanja.«

Novinar: »Koliko si milijuna poklonio svojom umjetnošću?«

Pavarotti: »Nisam to nikada računao. Bog mi je darovao ovaj glas i držim da je pravedno zahvaljivati mi na tome čineći dobro.«

I tako se Pavarotti pridružio plejadi glazbenika i svih drugih umjetnika svake specijalnosti, iz prošlosti i sadašnjosti, u priznanju i svjedočenju svoje vjere.

Petar Zdravko BLAJIĆ

PRIKAZI

TERMINORUM MUSICAE INDEX SEPTEM LINGUIS REDACTUS, Akadémiai

Kiadó, Budapest, Bärenreiter, Kassel, Basel, Tours, London, 1978.

Izlaskom iz tiska ovog Rječnika glazbene terminologije na sedam jezika (njemački, engleski, francuski, talijanski, španjolski, mađarski i ruski) priveden je kraju jedan dug i naporan posao. Prijedlog i projekt za takav rječnik donesen je prije više od dvadeset godina, u Kölnu 1958. na VII. kongresu Međunarodnog muzikološkog društva. Predložena je izrada rječnika (glosara) bez definicija na pet evropskih jezika bogate glazbene tradicije i velike rasprostranjenosti (njemački, engleski, francuski, talijanski i španjolski jezik) koji bi mogao poslužiti kao početna baza za rječnik šireg raspona u koji bi bilo uključeno 18 do 20 jezika. U travnju 1959. na sastanku direktorija spomenutog Društva odlučeno je da se plan počne realizirati.

Međunarodnom muzikološkom društvu kao suizdavač pridružilo se je Međunarodno udruženje glazbenih biblioteka — kako se je već jednom dogodilo na ostvarenju projekta »Répertoire International des Sources Musicales« (RIMS). Ta su dva društva zajedno formirala mješovitu međunarodnu komisiju odgovornu za ostvarenje projekta Rječnika, s Vladimirom Fedorovim kao predsjednikom.

Radovi su već dobro napredovali do 1966. god., kad se je doznalo da se izdavačka kuća mađarske Akademije znanosti iz Budimpešte sprema izdati poliglotski glazbeni rječnik. Nakon pregovaranja odlučeno je da se nastavi s planom Međunarodnog muzikološkog društva, a da se pridodaju još mađarski i ruski jezik, i da suizdavač bude i mađarska Akademija. Nakon dogovora u različitim fazama rad je potrajao još desetak godina i zaključen je posljednjom sjednicom redakcije u Budimpešti ljeta 1976. Rječnik je, dakle, rezultat dobre međunarodne suradnje. Postojali su i do sada glazbeni rječnici, ali uglavnom dvojezični, npr., englesko-njemački (Berlin-München 1964.) i njemačko-ruski (Moskva-Leipzig 1976.). Redakcija ovaj Rječnik naziva eksperimentalnim i obećava da se neće zaustaviti na njemu. Izdavanje novog Rječnika s novim jezicima uslijedilo bi tek nakon međunarodne afirmacije ovoga.

U međunarodnoj komisiji na ostvarenju Rječnika najviše je radio glavni urednik dr. Horst Leuchtmann iz Münchena; on je, naime, napravio baznu listu pojmova i termina na njemačkom jeziku, a i urednik je za njemački jezik.

Zamišljeno je da Rječnik donosi građu međunarodno prihvaćenim abecednim redom — pa i sam njemački jezik, koji je, kako rekossu, posluzio kao baza. Svi termini koji ne pripadaju ni jednom od uvr-